

ԱՊԱԳԱՅ

ԽԳ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2400 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2023
• VOL. XLIII, NO 2400 • 4 SEPTEMBRE 2023 • MONDAY, 4 SEPTEMBER 2023

Entrusted for over 25 years

Journey Home™ coverage included with new pre-arrangement contracts* (\$595 value)

www.komitas.ca (514) 331-0400

«ԱՊԱԳԱՅ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻ 48-ՐԴ ՏԱՐԵՂԱՐՁԸ ՄՐՏԱԳԻՆ ԿՈՉ՝ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼՈՒ ԱՅՂ ԱՌԻԹՈՎ, ՏԱՐԵԿԱՆ ԴՐԱՄԱՅԱՄԱՔԻՆ

«ԱՊԱԳԱՅ» շաբաթաթերթը որպես Գանատահայ առաջին և եռալեզու շաբաթաթերթ այս տարի կը լրացնէ իր հրատարակութեան 48-րդ տարեդարձը:

Ան իր 1975-ին լոյս տեսած առաջին թիւէն սկսեալ անփոխարինելի շաղկապը հանդիսացաւ մոնթրէալահայութեան, գանատահայութեան, հայրենիքի եւ ամբողջ հայ իրականութեան բոլոր մասնիկներուն միջեւ:

Հակառակ տարբեր ժամանակներու մէջ դիմագրաւած տնտեսական բոլոր դժուարութիւններուն «ԱՊԱԳԱՅ»-ն անխափան կը շարունակէ իր կանոնաւոր հրատարակութիւնը եւ նոյնիսկ, զայն առցանց հասանելի դարձուցած ենք ամբողջ գանատահայութեան եւ աշխարհատարած մեր ընթերցողներուն:

Այսպիսի առաքելութիւն մը սակայն, թանկագին հայրենակիցներ, անհրաժեշտօրէն պէտք ունի մեր ընթերցողներու շարունակական նիւթական ուղղակի օժանդակութեան: Մոնթրէալի Թէքէեան Մշակութային Միութիւնը ըլլալով հրատարակիչը «ԱՊԱԳԱՅ» շաբաթաթերթին, նոյնպէս վեց տասնամեակներէ ի վեր կը ծաղկեցնէ մոնթրէալահայ գաղութը իր մշակութային, ընկերային եւ ազգային դաստիարակչութեան ճոխ ծրագիրներով, որոնք եւս պէտք ունին ձեր ազնիւ նիւթական նեցուկին:

Ահա ուրեմն սիրելի ընթերցողներ այս բոլորին համար ներկայ գրութեամբ կը սկսինք մեր այս տարուայ դրամահաւաքը եւ կոչ կ'ընենք ձեր, որպէսզի գիտակից առատաձեռնութեամբ ձեր մասնակցութիւնը բերէք անոր, ինչպէս ազնուօրէն կատարած էք անցնող տարիներուն ընթացքին: Բնականաբար կրնաք նաեւ ձեր փոխգիրը սովորական ձեռով ուղարկել Թէքէեան Մշակութային Միութեան հետեւեալ հասցէին՝

825 rue Manoogian, St-Laurent, QC, H4N 1Z5.
Ձեր նուիրատուութիւնը ինթերնէթի միջոցաւ կատարելու համար հաճեցէք հեռաձայնել 514-747-6680 մեր գրասենեակի թիւին:

Բոլոր նուիրատուութեանց դիմաց բնականաբար պիտի ստանաք տուրքէ զերծ մնալու համապատասխան ստացագիր:

Միանական ջանքերով է որ պիտի կարենանք շարունակական պահել այս ազգանուէր գործունէութիւնը:

Շնորհակալութիւն Ձեր բոլորին
Թէքէեան Մշակութային Միութիւն
Ի Դիմաց Հանգանակիչ Յանձնախումբ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵԶԱԿԻ ԲԱՐԵՐԱՐ ՆԱԶԱՐ ՆԱԶԱՐԵԱՆ ՈՉ ԵՄՍ Է

Խոր ցաւով տեղեկացանք ազգային եզակի բարերար Հ.Բ.Ը.Մ.եան երկար տարիներու գերագոյն ղեկավարութեան դիրքերու վրայ գտնուած Նազար Նազարեանի մահուան տխուր լուրը, որ տեղի ունեցած է երկուշաբթի 28 Օգոստոս 2023-ին 98 տարեկան հասակին:

Հանգուցեալ Նազար Նազարեանին կեանքի հաւատամքը եղած է՝ «անմնացորդ նըւիրուիլ սեփական ազգին եւ Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցիին եւ վայելել անոնց ծառայելու բերկրանքը»:

Իր կեանքին ընթացքին ան հովանաւորեց ազգաշէն գործունէութիւններ կրթութեան, ազգաշինութեան եւ առաջին հերթին Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցւոյ գործունէութեանց ամենակարեւոր ոլորտներուն մէջ:

Իր լուսահոգի կնոջ Արտեմիսին հետ միասին անոնք իրենց զաւակներուն, Սեդային եւ Լեւոնին եւ անոր կնոջ Գլուխային, ինչպէս նաեւ հինգ թոռներուն մէջ սերմանած են նոյն առաքիլի յատկանիշները:

Նազար ծնած է Հալէպի Լեւոն եւ Սաթենիկ Նազարեաններու ընտանիքին մէջ, սակայն մեծցած է Լիբանանի մէջ՝ իր սիրելի եղբայրներուն՝ Կարպիսին, Նուպարին, եւ քրոջ Մարիին հետ: Անոնք բոլորն ալ Լիբանանի գաղութին ականաւոր եւ գործունէ այնպէս անդամները հանդիսացած են:

Նազար Նազարեան ասարած է Պէյրութի ամերիկեան համալսարանը որպէս դեղագործ: Սակայն ընտանեկան ասպարէզը ընդլայնելու համար ան 1950-ական տարիներուն արտագաղթած է Ա.Մ.Ն. ուր հանդիպած է իր կեանքի ընկերոջ Ուոլթըրթանցի Արտեմիս Թոփչեանին:

Ամերիկեան աշխարհին մէջ տնտեսապէս բացառիկ յաջողութեան հասած ըլլալով, Նազարեան ամուլը փափաքեցաւ կիսել իրեն յաջողութեան պտուղը հայկական նպատակասլաց կարեւոր նախաձեռնութեանց հետ: Անոնք առատաձեռնօրէն նպաստեցին հայ գաղութի զարգացման ոչ միայն իրենց բնակավայր Նիւ-Եորքի շրջանին մէջ, այլ նաեւ աշխարհատարած բազմաթիւ գաղութներուն մէջ եւ ի վերջոյ նաեւ մանաւանդ Հայաստանի եւ Արցախի մայր երկրին մէջ:

Բնական էր որ Նազար հաւատալով Հ.Բ.Ը.Մ.-ի ազգանուէր գործունէութեան, շուտով մաս կազմէր սփիւռքի այդ մեծ կազմակերպութեան գերագոյն ղեկավար մարմիններուն:

1978-էն մինչեւ 2007 ան եղած է Հ.Բ.Ը.Մ.-եան Կեդրոնական Կարչական Ժողովի անդամ, գանձապահի եւ փոխ նախագահի պաշտօններով: Այնուհետեւ եղած է Հոգաբարձուներու Խորհուրդի անդամ, ապա՝ Պատուոյ Հոգաբարձու: Ան ամենամտերիմ խորհրդակիցներէն մէկն էր հանգուցեալ ցեղանս Նախագահ Ալեք Մանուկեանին:

Նազարեան ամուլը առաւելաբար Հ.Բ.Ը.Մ.-ի շրջանակներուն մէջ մասնաւորաբար կրթական բնագաւառին մէջ աշխարհի տարբեր գաղութներուն մէջ օժանդակած են դպրոցներու, հիմնած են կրթաթօշակներ եւ համայնքային կեդրոններ: Ասոնք շարքին կարելի է յիշել Պէյրութի «Լեւոն եւ Սաթենիկ Նազարեան» նախակրթարանը, Նիւձըրքի «Լեւոն Նազարեան» դահլիճը, Հ.Բ.Ը.Մ.-ի «Մանուկեան Դեմիրճեան» վարժարանի «Արտեմիս Նազարեան նախակրթարանը Պոնտուս Այրէսի» «Նազարեան սրահ»ը եւ այլ բազմաթիւ նման բարերարութիւններ:

Շար. - էջ 9

ԽՈՐԱԶԳԱՅ ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ազգային մեծ բարերար Նազար Նազարեանի մահուան տխուր առիթով՝ Մոնթրէալի Թէքէեան Մշակութային Միութիւնը, Մոնթրէալի Ռ.Ա.Կ. Էօժէն Բաբազեան ակումբի վարչութիւնը, եւ «ԱՊԱԳԱՅ» շաբաթաթերթի խմբագրութիւնը եւ անձնակազմը իրենց խորագգաց ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալին զաւակներուն, թոռներուն ինչպէս նաեւ իրենց սզակիր բոլոր պարագաներուն:

Երախտագիտութեամբ կը յիշենք հանգուցեալին գիտակից ազգային անհամար բարերարութիւնները եւ յատկապէս իր երկար տարիներու առատաձեռն քաջալերութիւնը մեր կազմակերպութիւններուն:

Յիշատակն արդարոց օրհնութեամբ եղիցի:
Աստուած լուսաւորէ անոր ազնիւ հոգին:

Թէքէեան Մշակութային Միութիւն Մոնթրէալ
Ռ.Ա.Կ. Էօժէն Բաբազեան Ակումբ
«ԱՊԱԳԱՅ» շաբաթաթերթ

ԳԱՂԱՓԱՐԱԶՈՒՐԿ ԵՒ ՅԱՐԱՓՈՓՈՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՅԱԿՈՒ ԱՆԵՏԻՔՆԵՆ

Դժուար պիտի ըլլար ըսել, թէ քանի՞ պիտի հասներ հայաստանեան կուսակցութիւններուն թիւը, եթէ նախորդ տարի Ազգային ժողովը (խորհրդարան) բարեփոխած ու որոշ չափով խստացուցած ջրլար կուսակցութիւններու մասին գործող օրէնքը: Հաւանաբար 100-ի սահմանը պիտի անցներ, այժմեան 70-ի փոխարէն:

Խօսքը կը վերաբերի քաղաքական այն կազմակերպութիւններուն, որոնք պետական գրանցում (registration) ստացած են, այսինքն ճանչցուած են որպէս իրաւաբանական անձ, ինքնութիւն, ունին պաշտօնական հասցէ, հեռախօս, կայքէջ, կանոնադրութիւն (մեզի ծանօթ ծրագիր կանոնագիրը), համագումարով ընտրուած ղեկավար մարմին եւ ղեկավար, որուն հոս անպայման «նախագահ» անունը կը սիրեն տալ, բացի ամանակական երեք կուսակցութիւններէն:

Կուսակցութիւն հիմնելու եւ գրանցել տալու պայմաններէն մէկն ալ, նոյն օրէնքի պահանջով, անդամակցութիւնն է, անդամներուն թիւը, որ հիմնադրութեան ժամանակ սկսելով 100-էն՝ երկու տարուան ընթացքին նուազագոյնը 2000 պետք է ըլլայ: Պարագայ մը, ընդունինք, գոր շատ դժուար է ստուգել ու վերահսկել, քանզի Հայաստանի մէջ շատ են այն մարդիկ, որոնք մի քանի կուսակցութիւն փոխած են անցնող տարիներու եւ տասնամեակներու ընթացքին, յատկապէս իշխանափոխութիւններէն ետք...

Այդպէս է որ, օրինակ, 1998-ին արդէն, 90-ականներուն ամենաբազմանդամ եւ ամենահզօր համարուող Հայոց Համագային Շարժումը (ՀՀՇ), խորհրդարանական ընտրութիւններուն հաւաքաբար շատ անլի նուազ ձայն հաւաքեց, քան՝ այժմ հանգուցեալ Վանօ Սիրադեղեանը անհատապէս:

Այդպէս է նաեւ, որ Աշոտ Նաւասարդեանի՝ համեմատաբար փոքրանդամ «Հանրապետական» կուսակցութիւնը հետագային, յատկապէս Սերժ Սարգսեանի նախագահութեան օրով, այնքան ուճացաւ, որ Երեւանի Մարզահամերգային համալիրի հսկայ դահլիճը ներկու գար կուսակցութեան համագումարներուն համար...

Հիմա ես չեմ գիտեր, թէ քանի՞ անդամ է մնացեր անլի քան վեց տասնեակ յայտարարուող այդ անդամակցութենէն եւ հիմա ո՞ր են եւ ո՞ր կազմակերպութեան անդամ: Անկասկած, նոյնը պիտի պատահի ներկայ իշխանակիր՝ «Քաղաքացիական պայմանագիր» տարօրինակ անունով կուսակցութեան: Միշտ ձեռնտու է իշխանական կուսակցութեան անդամ ըլլալը, յատկապէս ներկայ՝ ընդամենը 13 տոկոս վարկանիշ ունեցող Փաշինեանի իշխանութեան օրով՝ պաշտօն, աշխատանք, աշխատավարձ, դրամական պարգէներ եւ... իրաւունք: Նախ՝ ինչ կը նշանակէ քաղաքացիական պայմանագիր, որո՞ւ եւ որո՞նց միջեւ: Նիկոլ Փաշինեանի հետ պայմանագիր: Հապա ինչ պիտի ըլլայ Նիկոլի հեռանալէն ետք, պայմանագիրը պիտի գործէ, թէ պիտի խզուի կողմերէն մէկուն անհետացումէն ետք...

Ասոնք հարցեր են, որոնք թէ քաղաքական, թէ գաղափարական, թէ բարոյական ամենալուրջ խնդիրները կ'առաջացնեն մարդկային եւ ազգային հոգեբանութեան տեսակետէն՝ ի վերջոյ պետականութեան դիմադրողականութեան, նոյնիսկ գոյութեան խնդրին բախելով: Մէկ կազմակերպութենէ միւսը տեղափոխումը անհատական եւ ապա ազգային նկարագիր կը դառնայ իր անկանխատեսելի հետեւանքներով:

Առ ի չգոյէ գաղափարականութեան՝ հայրենի ժողովուրդին քաղաքական հետաքրքրութիւն ունեցող հատուածը հակած է դէպի իշխանութիւն եւ իշխանաւոր, որ, ինչպէս տեսանք, փոփոխական է, ինչպէս նախկին սովետական բոլոր երկիրներուն մէջ: Շուրջ 70 տարի սիրելով, ատելով, հանդուրժելով այդ իշխանութիւնը, մեր ժողովուրդը մէկ օրէն միւսը, հակառակ որ տեսեր էր այդ իշխանութեան բարիքներն ալ, երես թեքեց անոր գաղափարախօսութեան՝ սոցիալիզմին, նոյնիսկ ուրացաւ անոր հակակշռողական եւ վայրենի ազատականութիւնը (liberalism) զսպելու կարողութիւնը, որ այսօր կիրարկելի է նոյնիսկ Եւրոպական ամենամոլի դրամատիրական երկիրներուն մէջ: 70 եւ անլի տարիներ տիրապետող գաղափարախօսութիւնը մէկ օրէն միւսը, մեր աչքին առջեւ, դարձաւ անկարելի ու խորթ: Եւ այդ է պատճառը, որ այսօր Հայաստանը չունի սոցիալիստական-ընկերվարական կոչուող կամ թեքում ունեցող որեւէ գոնէ մէկ կազմակերպութիւն:

Ընդհակառակն, ինչպէս վերջերս դիտել կու տար

ռամկավար ընկերներէս մէկը, առկայ կուսակցութիւններուն մեծ մասը ռամկավար-ազատական (liberal democratic), առաւել եւս՝ առանց ռամկավարութեան ազատական գաղափարախօսութիւնը կ'ընդունին, կամ կը ձեւացնեն, թէ կ'ընդունին: Մտտան այդ կը պահանջէ:

Այս ամէնը կը ներկայացուին մանաւանդ այսօր, երբ, ի մօտոյ, Սեպտեմբերի 17-ին, տեղի պիտի ունենան Երեւանի համայնքային քաղաքապետական ընտրութիւնները: Տասը կուսակցութիւն եւ կուսակցութիւններու մէկ դաշինք Օգոստոս 23-էն ի վեր լծուած են քարոզարշաւի՝ ոմանք յաղթելու, միւսները ինքնահաստատուելու կամ գլխաւոր յաւակնորդներէն ձայն գողնալու նպատակով:

Խայտաբղէտ անուններով, ուր «Հայաստան» անունը ամենաշատ կրկնուողն է, այդ կազմակերպութիւններէն որեւէ մէկը չունի յստակ կամ յստակին մօտ որեւէ գաղափարախօսութիւն: Փոխարէնը՝ երկու առաջատարները՝ «Քաղաքացիական պայմանագիր»ը, փոխքաղաքապետ Տիգրան Աւինեանի գլխաւորութեամբ, եւ «Մայր Հայաստան» դաշինքը՝ Անդրանիկ Թեւանեանի առաջնորդութեամբ, ունին շատ գործնական առաջադրանքներ: Առաջինը՝ ամէն գնով պահելու իշխանական իր դիրքերը, եւ ցմրոր վայել գայն, երկրորդը՝ ամէն գնով տապալելու այդ իշխանութիւնը, տուեալ վերցնելով այն ճշմարտութիւնը, թէ մայրաքաղաքին տիրապետողը կը տիրապետէ ամբողջ Հայաստանին: Այլ խօսքով՝ պայքար Նիկոլ Փաշինեանի միահեծան իշխանութեան համար եւ ընդդէմ անոր: Մինչդէռ քաղաքամայր Երեւանը այնքան հին եւ այնքան նոր խնդիրներ ունի, որոնց յաղթահարումը, գէթ մասամբ, կը պահանջէ քաղաքաշինական արդիական մասնագիտական մեծ հմտութիւններ, կամք, տեսիլք, գաղափարախօսութիւն, որոնց մասին ոչ ոք կը խօսի. նկատի ունիմ ընտրական ճակատամարտին մասնակցողները:

Այս պայմաններուն տակ հարցը կ'առաջանայ ըստինքեան՝ իսկ ինչ կ'ընեն մեր ամանակական՝ իբր գաղափարակիր 136, 128 եւ 102 տարուան պատմութիւն եւ փորձ ունեցող կուսակցութիւնները: Անոնցմէ միայն մէկը, 136 տարուան պատմութիւն ունեցող Հնչակեան կուսակցութիւնն է, որ ինչ-որ ձեւով, ամէն պարագայի՝ խիստ արտառոց որոշումով մը, իր հակառուսականութեամբ յայտնի Տիգրան Խզմալեանի «Եւրոպական» կոչուող հնգամեայ կուսակցութեան հետ դաշն կնքած, պիտի մասնակցի ընտրապայքարին: Իսկ Դաշնակցութիւնը, որուն վարկանիշը, ըստ հայաստանեան Gellup-ի վերջին հարցախոյզին՝ 0,4 տոկոս է, ընտրութիւններուն հաւանաբար մասնակցի լռելեայն միաձուլուած «Մայր Հայաստան» դաշինքին:

Իսկ ինչ կը վերաբերի Ռամկավար Ազատական կուսակցութեան, որ արդէն տեսական ժամանակէ ի վեր կը տառապի սնամեջ փառասիրութեամբ յայտնի գոյգ անձերու, մէկը Թորոնթոյնէն, միւսը Լոս Անճելըսէն, խարդաւանքներէն ու պառակտիչ գործողութիւններէն, ընդհանրապէս գոյութիւն չունի ո՛չ ընտրապայքարի, ո՛չ ալ որեւէ այլ բանի մէջ, չունի տեսակետ, կարծիք, առաւել եւս՝ գործունէութիւն հայ ժողովուրդի ու Հայոց պետականութեան, նոյնիսկ արցախահայութեան տառապալից ներկայ կացութեան վերաբերեալ:

Գաղափարազրկութիւնը անսկզբունքայնութիւն, իսկ անսկզբունքայնութիւնը անգործութիւն կը նշանակէ: Մինչդէռ մարտահրաւերները շատ են եւ վտանգաւոր:

Երեւան
«ՊԱՅՔԱՐ» շաբաթաթերթ

ԱՏՐՊԷՅՃԱՆ ԼԱԶԻՆԻ ՄԻՋԱՆՅՔԷՆ ԱՌԵՒԱՆԿԱԾ Է ԱՐՅԱԽՅԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՍԸ

Ատրպէյճանական կողմը Լազինի միջանցքին մէջ գտնուող ապօրինի անցակետէն առեւանգած է ռուս խաղաղապահներուն ուղեկցութեամբ Արցախէն Հայաստան մեկնող Ալէն Նելսոնի Սարգսեանը ծնեալ 2001-ի: Այս մասին յայտնած է Արցախի տեղեկատւական շտապը:

Առեւանգումի պատճառներուն մասին տակաւին որեւէ հաւաստի տեղեկութիւն չկայ:

Ալէն Սարգսեան ռուսնող է, ան մեկնած էր Երեւան՝ իր ուսումը շարունակելու նպատակով:

«Ատրպէյճան կը շարունակէ Արցախի ժողովուրդին հանդէպ ցեղասպանական քաղաքականութիւնը՝ հերթականօրէն խախտելով միջազգային մարդասիրական իրաւունքի չափանիշերը: Դէպքին մասին մանրամասնութիւններ պիտի հաղորդուին հետագայ ժամերուն», ըսուած է հաղորդագրութեան մէջ:

ԱԳԱԳԷՅ
Շաբաթաթերթ

ABAKA

Hebdomadaire Arménien
Armenian Weekly ISSN 0382-9251

Publié par /Published by
Le Centre de Publication Tékéyan
825 rue Manoogian, Saint-Laurent,
Québec H4N 1Z5

Tél: (514) 747-6680 • FAX: (514) 747-6162
e-mail: abaka@bellnet.ca
www.tekeyanmontreal.ca

Պատասխանատու խմբագիր՝
ՍԵՏԻՍ ԳՎԳՎԱՆԵՆ

Ծանուցումներու
նուիրատուութիւններու եւ
գրասենեակի պատասխանատու՝
ՍԱԼԻ ՄԱՐԿՈՍԵՆ

Թորոնթոյի պատասխանատու՝
ՄԱՍՈՑ Բ. ՄԱՍՈՒՐԵՆ

Canada
2nd Class \$80 (QC & ON)
1ère classe/first class \$150
U.S.A. 1st class (US) \$150
Autres pays/Other countries:
1st class (US)\$120
Per issue \$1.75
Dépôt légal: Bibliothèque du Québec
PM40015549R10945
TPS/GST - R119209294 • TVQ/PST #1006268699

Financé par le gouvernement du Canada
Funded by the Government of Canada

Canada

ԱՏՐՊԵՅՃԱՆԸ ԹՈՅԼ ՉԻ ՏԱՐ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ԲԵՌՆԵՐԸ ՄՈՒՏՔ ԳՈՐԾԵՆ ԱՐՑԱԽ

Փարիզի եւ ֆրանսական շարք մը մեծ քաղաքներու իշխանութիւններուն ուղարկած մարդասիրական բեռը արդէն Կոռնիձորի մէջ է:

Չորեքշաբթի՝ 30 Օգոստոս 2023-ին, 10 բեռնատարները առաւօտեան շարժած էին դէպի Կոռնիձոր Երեւանի շանրապետութեան հրապարակէն:

Շարասինին կ'ուղեկցէր Փարիզի քաղաքապետ Անն Իտալյօն:

Նախքան Կոռնիձոր հասնիլը Փարիզի քաղաքապետին Գորիսի մէջ դիմաւորած են Սինիքի մարզպետ Ռոպերթ Ղուկասեանը, Արցախի արտաքին գործերու նախարար Սերկէյ Ղազարեանը եւ Գորիսի համայնքապետ Առուշ Առուշանեանը:

Անն Իտալյօն աւելի վաղ թուրքերէն իր եղով ֆրանսական պատվիրակութեան հետ շայաստանէն լուսանկար հրապարակած էր՝ ուղեկցելով հետեւեալ գրառմամբ «շայաստանի մէջ ենք՝ Փարիզի եւ այլ տեղական իշխանութիւններու ընտրուած պաշտօնեաներու հետ: Ինչ ամիս է՝ Արցախի 120 հազար հայերը, որոնցմէ 30 հազարը՝ երեխաներ, մեկուսացուած են, մատնուած են սովի, զրկուած են ամէն ինչէ: Մարդասիրական այդ աղետին դէմ-յանդիման մենք անոնց համար հրատապ օգնութիւն կը տանինք: Ժամանակը հաշուած է»:

Ֆրանսական օգնութեամբ առաջին բեռնատարները Կոռնիձորի մէջ են Օգոստոս 9-էն, ուր Յուլիս 26-էն կը սպասէ նաեւ շայաստանէն Լեռնային Ղարաբաղ ուղարկուող մօտ 400 թոն մարդասիրական օգնութիւնը Ատրպէյճանը թոյլ չի տար Լաչինի միջանցքով բեռներու մուտքը Լեռնային Ղարաբաղ:

ԱՐՑԱԽՑԻՆԵՐԸ ԿՐ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ՓԱԿ ՊԱՅԵԼ ԱԿՆԱ-ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՑ ԾԱՆԱՊԱՐՅՈՒ

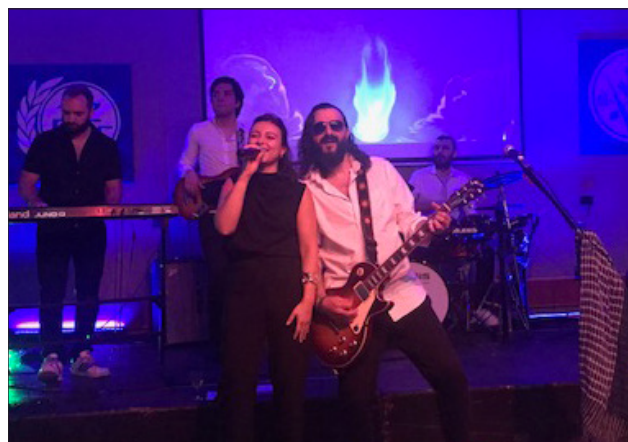

Պաքուի բեռնատարներուն մուտքը Արցախի տարածք թոյլ չտալու շարժումը կը շարունակուի: Առաւօտէն վրան տեղադրուած է, աքթիսթերը կը շարունակեն փակ պահել Ակնա-Ասկերան-Ստեփանակերտ ճանապարհը: Step1.am-ին ասկերանցի Ա. Արզումանեանը ըսաւ, որ հազարէն աւելի արցախցիներ փակած են Ակնա-Ասկերան ճանապարհը. «Մենք դէմ ենք այս ալիւրի ներկրմանը Արցախ: Բոլորը հասկանում են, որ սա ոչ թէ մարդասիրական բեռ է, այլ՝ սադրանք: Եթէ մենք համաձայնուենք ընդունել այս բեռը, մենք խաչ կը քաշենք մեր ապագայի վրայ»:

Շարժումի մասնակից Ա. Գրիգորեանը նշեց, որ պիտի պարզուի երկու հարց՝ պատրաստ են չոս խաղաղապահները կատարելու իրենց պարտականութիւնները Նոյեմբեր 9-ի եռակողմ փաստաթուղթին համաձայն, եւ Արցախի իշխանութիւնները պատրաստ են պայքարելու յանուն հանրապետութեան եւ ժողովուրդին:

Արցախի իշխանութիւնները դեռ պաշտօնապէս չեն արձագանգած սադրանքին: Նախագահին մամուլի քարտուղարը վերջերս միայն յայտարարեց, որ շարժումը համաձայնեցուած չէ Արցախի ղեկավարութեան հետ, եւ կը ընկարկուի միայն Լաչինի միջանցքի բացման հարցը: Սակայն յայտարարութիւններ չեն եղած, որ պետական անվտանգութեան մարմինները թոյլ չեն տար Պաքուի շարասինին անցումը:

ԹԵՔԵԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅԿԱԿԱՆ ROCK N' ROLL-Ի ԲԱՅԱՌԻԿ ՅԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Երիտասարդներուն տրուած է նորութիւններ ստեղծել, բայց պէտք է ունենալ հաւատք եւ վըստահութիւն անոնց կարողութիւններու վրայ... եւ տալ թիւեր ու թռչին:

Եւ այդպէ՛ս ալ պատահեցաւ 26 Օգոստոսի Շաբաթ երեկոյեան, երբ խոռոչերամ երիտասարդութիւն մը, հաւաքուած էր Թեքեան Մշակութային Միութեան կեդրոնին մէջ վայելելու ROCK N' ROLL-ի խանդավառ երեկոյթը:

Գունատր շողշողուն լոյսեր, բարելաւուած նոր

ձայնային համակարգ (oparleur), անհանդարտ պարահարթակ, նախ՝ DJ Anto, լետոյ նուագախումբը, (Live band) առաջնորդութեամբ՝ Ժանօ Ալեք Արապաթեանի, իր կիթառի ընկերակցութեամբ:

...Այս բոլորը կազմակերպուած էր երիտասարդներու կողմէ՝ երիտասարդներուն համար:

Բացառիկ երգացանկով մը ի յայտ կու գար նուագախումբը յանձինքն՝

Loarence (երգչուհին), Hagop Arabatlian (drums), Phillip (Keyboard), Raziel (bass guitar), Viken Apkarian (Sound management), Di Gary (Sound engineer), Sam Cholakian (Papa Haig production - audio & video effects):

Ուրիշ առիթներով ներկայ եղած ենք Քլօէ Պալեանի բազմաթիւ ձիրքերուն, սակայն Քլօէն այդ գիշեր գերազանցեց ինքզինքը: Ամբողջ երեք ժամայ տեւողութեան, անսպառ ու անհատնում կորովի ու աշխուժութեան հաւաքածոյ մը եղաւ: Իր գեղեցիկ ձայնով ու պարերով խանդավառեց ու էլեքտրականացուց ներկայ երիտասարդութիւնը. բոլորը, որոնք երբեմն միաբերան կը ձայնակցէին երգերուն:

Անմոռանալի երեկոյ մըն էր...: Մանաւանդ երբ յանկարծ պատահեցաւ անմոռանալին...:

...Երեկոյթը կազմուած էր անգլիական, ֆրանսական կամ բազմաքաղաքային (Cosmopolitan) երգացանկով...: Սակայն բոլորս անակնկալի եկանք երբ երեկոյթի առաջին եւ միակ շայկական երգը մեզի հրամցուց երիտասարդ Anto-ն, անուշ ու զգայացունց տուտուկի ձայնով՝ «Տէլէ Եաման» երգը, կիթառի ընկերակցութեամբ Ժան Ալեք Արապաթեանի:

Պահ մը սառն լռութիւն տիրեց: շայկական ոգին, սիրտը, տուտուկն էր որ կ'երգէր, եւ մենք յուզումով այլ հպարտութեամբ կ'ունկնդրէինք «Տէլէ Եաման»:

Որոտընդոստ ծափահարութիւններ:

Պռաւօ՝ Թեքեան Մշակութային Միութեան Վարչութեան, որ իր ուրախութեամբ ու խանդավառութեամբ չէր գինովցած, այլ միշտ գիտակից էր իր շայկականութեամբը:

Ահա այսպէս կ'ըլլայ կատարեալ շայկական ROCK N' ROLL երեկոյ մը:

ԼՈՅՍ, ՈՐ ԴԱՐՁԱՒ ՀՆՉԻԻՆ ԱՐԱՍ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ 120-ԱՄԵԱԿ (1903-2023)

ԳՐԵՑ՝ ՍԵՂՈ ՎԱՆՏԱՐԱՐԵԱՆ

Երաժշտությունն իմ աշխարհն է, որի մեջ ձգտում եմ պատմել ամեն ինչի մասին, ինչ մտածում եմ ու երագում:

Ցանկանում եմ որ իմ թեմաները ծնեն վառ պատկերներ, մտքեր, որպեսզի դրանք հնարաւոր լինի երգել, նոյնիսկ սուլել...
Ա. Խաչատուրեան

Մեծություններու ծնունդը, անտարակոյս, պայմանաւորուած է ժամանակի, դարաշրջանի պահանջներով:

Հիմնուած էր հայ ազգային երաժշտական դպրոցը, Կոմիտասը ստեղծած էր հայոց երաժշտական լեզուն, հաստատած էր անոր ինքնութիւնը: Ստեղծուած էր ազգային օփերան, դրուած էին սիմֆոնիզմի ամուր հիմքերը: Կային արդէն Ա. Տիգրանեանի «Անուշն» ու Ալեքսանդր Սպենդիարեանի «Ալմաստը», ինչպէս նաեւ «Երեւանեան Էտիւտներ»:

Պէտք էր ծնէր մեր ժամանակներու արուեստագետը, որը շարունակէր ու նոր աստիճանի հասցնէր Կոմիտասի Սպենդիարեանի, Տիգրանեանի սկզբած գործը:

20-րդ դարի երաժշտական աշխարհը յագեցած էր Խաչատուրեանական լուսարար հնչիւններով:

Ասպարէզ եկաւ Արամ Խաչատուրեանը:

Ան ծնած է 1903թ. Մայիս 24 Կովկասի աշուղներու եւ սազանդարներու մշակութային թիֆլիս քաղաքին մէջ (Վրաստան):

Անցած գարնանը ան 120 տարեկան կը դառնար, եւ կը թուայ թէ, ուր որ է ան դուրս կու գայ իր աշխատասենեակէն ու ընդառաջ գալով՝ կը ժպտայ իր գարնանալի խոշոր աչքերով եւ ընդհանրապէս իր ողջ արտայայտիչ, մեծաքանակ բարի դէմքով... ուր բարութիւն, հոգու պարզութիւն, խորաթափանց մարդկայնութիւն... հնարաւոր է, որ այս է որ զօրաւոր կը հնչէ անոր ստեղծագործութիւններուն մէջ, որոնք դասական դարձան դեռեւս ստեղծագործողի կենդանութեան ժամանակ:

Անոր կոչումը երաժշտութիւնն էր: Եւ երաժշտութեան ալ տրուեցաւ անմոռաց, առանց իրեն խնայելու:

«Արամ Խաչատուրեանը խորապէս զգաց եւ ըմբռնեց հայ ժողովուրդի երգի ոգին ու անով ալ ոգեւորեց իր թարմ ու գեղեցիկ երաժշտութիւնը - ըսած է Ալեքսի Իսահակեան:

Ան հայ երգը իր գեղարուեստական մեծ տաղանդի պրիզմա անցուց եւ ներկայացուց աշխարհին»:

«Խաչատուրեանի արուեստը նոր ներդրում էր ազգային մշակոյթի համար, գրած է Մարտիրոս Սարգեան: Այդ ներդրումը բացաւ բազում ուղիներ արուեստի խորհրդաւոր, հրապուրիչ ուղիներ: Մայր ուղիով ընթացողը մնաց ինքը՝ Խաչատուրեանը»:

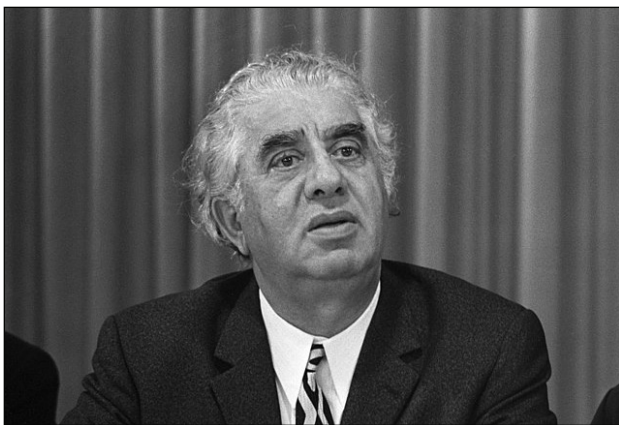
«Ես մեծացել եմ երաժշտական հարուստ, իւրօրինակ միջավայրի մէջ. կը պատմէր Ա. Խաչատուրեանը...- ինչքան էլ հետագայում փոխուեց ու կատարելագործուեց իմ երաժշտական ճաշակը, նախնական ազգային հիմքը, որ ես ժառանգել էի մանկական տարիներից ժողովուրդի հետ ունե-

ցած կենդանի շփումով, մնաց իմ արուեստի բնական ակունքը»:

Ապագայ երաժիշտի կեանքի կերտմանը մեծ եղած է մանկութեան տարիներուն մօր՝ Նինա Մակարովայի երգած հայկական ժողովրդական երգերու ազդեցութիւնը: Հայրը նոյնպէս ստեղծագործող էր: Ծնողները ունէին կախարդական այն ուժը, որը կը կոչուի հոգեկան հարստութիւն: Մարդկայնութիւն...:

Եւ մեծագոյն երջանկութիւն է, որ այդ հարստութիւնը շոյայտէ մարմնաւորուած էր, խորապէս արտայայտուած Ա. Խաչատուրեանի երաժշտութեան մէջ:

Աշխարհահռչակ կոմպոզիտորը շատ մեծերու

նման մանկուց չ'սկսաւ ստեղծագործել, եւ կամ առհասարակ զբաղիլ երաժշտութեամբ: Այդ շրջանին ան միայն ունկնդիր էր: Մանկութեան տարիներուն ստացած առաջին երաժշտական տպաւորութիւնները մօրմէ լսած հայկական ժողովրդական երգերն էին անոր հոգու մէջ:

«-Յիշում եմ,- կը պատմէ Արամը,- պղնձեայ մեծ տաշտակն առած, բարձրանում էի մեր տանիքը եւ մեծ ջանասիրութեամբ աշխատում հնչեցնել լըսածս ռիթմերը: Իմ այդ երաժշտական սկզբնական գործունեութիւնը գերագոյն հաճոյք էր պատճառում ինձ, իսկ ծնողներին յուսահատեցնում»:

1921 թուականի աշնանը Մոսկուայէն թիֆլիս կը ժամանէ Արամ Խաչատուրեանի աւագ եղբայր՝ Սուրէն Խաչատուրեանը:

Ան եկած էր Մոսկուայի դրամատիքական սթուտիոյի համար դերասանական կադրեր ընտրելու: Վերադարձին իր հետ Մոսկուա կը տանի նաեւ կրտսեր եղբորը՝ Արամին:

Մոսկուան դարձաւ ապագայ մեծանուն կոմպոզիտորի ուսումնառութեան քաղաքը:

Այնտեղ, տասնութամեայ Խաչատուրեանը 1922-ին կ'ընդունուի Մոսկուայի Կնեսինի անուան երաժշտական ուսումնարանը մասնագիտանալու թաւջութեան գործիքին: Հոն դասընկերները կ'ըլլան 12-13 տարեկան երեխաներ: Իսկ Արամը միայն 19 տարեկան հասակին սկսաւ լրջօրէն զբաղուիլ երաժշտութեամբ հետեւելով ռուսական դասական դպրոցի իր ուսուցիչներուն եւ յատկապէս Սովետական երաժշտութեան հիմնադիրներէն մէկու՝ Նիկոլայ Մետսկովսկիի յառաջադիմական սկզբունքներուն: Նկատելով Խաչատուրեանի ստեղծագործական տուեալները, երկու տարի անց զինք կը տեղափոխեն ստեղծագործական դասարան:

1929-ին կ'աւարտէ ուսումնարանը եւ նոյն տարւայ աշնանը կ'ընդունուի Մոսկուայի Չայքովսկիի անուան պետական երաժշտանոցը ուր կուսումնասիրէ երաժշտական արուեստի լաւագոյն էջերը, եւ առաջին իսկ օրերուն իր ուսուցիչներուն ուշադրութիւնը կը գրաւէ:

1934 թուականին գերագանց կ'աւարտէ ուսման շրջանը դիպլոմային աշխատանք ներկայացնելով «Առաջին Սիմֆոնիան» որի մասին կարելի է ըսել, որ այն կեանքի ու գեղեցկութեան, ուրախութիւններու, զմայլանքի արտայայտութիւնն է:

20-րդ դարի մեծագոյն կոմպոզիտոր Դմիտրի Շոստակովիչը ըսած է. «Ինձ ապշեցրեց այդ ստեղծագործութեան մեղեդային արտասովոր հարստութիւնը, սքանչելի վառ գործիքաւորումը, երաժշտական նիւթի խոր բովանդակութիւնը, ընդհանուր եւ ուրախ կողորհտը»:

Արամ Խաչատուրեանի անունը, Չայքովսկիի, Ռախմանինովի, Շոստակովիչի եւ այլ ռուս մեծագոյն երգահաններու կողքին ոսկէ տառերով կ'արձանագրուի Մոսկուայի երաժշտանոցի մարմարեայ պատուոյ քարին վրայ:

Այս ամէնի հազուագիւտ երջանիկ զուգահիշամամբ ան մուտք գործեց երաժշտական ասպարէզ: Եկաւ շունդալից մնայուն գործերով: Դեռեւս մէկ ըստեղծագործական հրաշալիքներով չ'յագեցած, ան ունկնդրին իրար յաջորդելով կը հրամցնէր իր յաջորդ գործերը. «դաշնամուրային կոնցերտ կամ սիմֆոնիք պոէմ», «Ջութակի կոնցերտ» կամ «Գայանէ» պալէ, «Թաւջութեան կոնցերտ» կամ «Սպարտակ»:

Ինձ կը թուայ, որ Ա. Խաչատուրեանի երաժշտութեան հիանալի յատկութիւններէն մէկը ընդհանրապէս եւ «Սպարտակ» պալէինը մասնաւորապէս անոր ժողովրդայնութիւնն ու ազգային յատկանիշը ոչ միայն անոր սքանչելի սիմֆոնիաներու, գործիքային կոնցերտներու, այլեւ միւս ստեղծագործութիւններու մէջ է, որքան ալ անոնք սիւժեյով տարբեր են:

1942թ. Դեկտեմբեր 3-ին Պերմ քաղաքին մէջ կը ներկայացուի «Գայանէ» պալէի առաջին ներկայացումը: Պարուսոյցը (choreographer) երբ արդէն «Գայանէ»ն պատրաստ էր ներկայացնելու մի քանի օր առաջ հեղինակին կ'առաջարկէ երաժշտութեամբ աւելցնել եւս մէկ պար մը տղամարդկանց համար: Հեղինակը չի համաձայնիր, սակայն տեղի տալով մէկ գիշերուայ մէջ կը յօրինէ Սուրերու պարը: «Գայանէ»ն կը ներկայացնէ սիրոյ գեղեցկութեան ու ողբերգութեան տեսարան մը:

Հէշտ չէր, արուեստագետի խնդիրը. պէտք էր առաջնորդուիլ ազգային աւանդներով, պէտք էր նորը ներմուծել ազգային կոչուէր «Խաչատուրեանականը հայ երաժշտութեան մէջ»:

Պիտի անցնէին տարիներ:

Պատահական չէր, որ Նիւ Եորքի մէջ Ա. Խաչատուրեանի «Ջութակի կոնցերտի» կատարումն յետոյ գրախօսականը գրեց. «Ահա մի նոր թարմ բան, մի կոնցերտ, որ օժտուած է լայն ընդգրկումով, թափով, հրավառ աւիւնով: Եթէ լոյսը մաքուր լոյսը, իր ամբողջ փայլով, հնարաւոր լինէր հալել, դարձնել ինչիւն, ապա հենց այդ էլ արել է Ա. Խաչատուրեանը իր գլուխգործոցում»:

Իր ողջ կերպարանքով լինելով իսկական հայրորդի, ան ամենայն խորութեամբ զգաց ամբողջական մի Արեւելք ու իր շատ անհատական ներքինով կերտեց իւրատիպ մի Արեւելք ինչ խօսք որ այդ Արեւելքի ամենաձիգ հիմքերը եկած են մայր հողէն՝ հայկականէն, անոր անցեալի աւանդներէն:

Խաչատուրեանի ներքին մղումները, ընկալում-
Շար. - էջ 9

ABAKA

SECTION FRANÇAISE

LUNDI, 4 SEPTEMBRE 2023

L'expansion des BRICS et ses implications

Écrit en anglais par Benjamin Poghosian et publié dans *The Armenian Spectator* en date du 25 août 2023

Lorsque l'économiste Jim O'Neill, qui travaillait alors chez Goldman Sachs Group Inc., a inventé le terme BRIC (Brésil, Russie, Inde, Chine) en 2001 pour attirer l'attention sur les taux de croissance solides au Brésil, en Russie, en Inde et en Chine, peu de gens auraient pu imaginer que 22 ans plus tard, ce terme serait le mot à la mode qui façonnerait la géopolitique mondiale. En 2010, les BRIC sont devenus les BRICS lorsque l'Afrique du Sud s'est jointe au club, mais beaucoup étaient encore sceptiques quant à la possibilité qu'un groupement de divers pays puisse jouer un rôle significatif dans la politique mondiale. Cependant, alors que la Chine se transformait en un poids lourd de l'économie mondiale, les États-Unis l'ont déclaré leur concurrent stratégique, et les relations entre la Russie et l'Occident ont atteint leur point le plus bas depuis la fin de la guerre froide en raison de la guerre entre la Russie et l'Ukraine, des universitaires, des politiciens et des experts ont commencé à discuter activement de l'émergence d'un nouvel ordre mondial multipolaire, considérant les BRICS comme l'un de ses principaux piliers.

Néanmoins, des doutes subsistent

quant à la capacité des BRICS à mettre en œuvre une politique cohérente et consistante. Beaucoup ont souligné les tensions croissantes entre la Chine et l'Inde et le partenariat stratégique naissant entre l'Inde et les États-Unis comme l'un des obstacles à la transformation des BRICS en quelque chose de plus qu'un club d'économies en développement ayant des objectifs différents. La sagesse conventionnelle voulait que l'Inde, le Brésil et l'Afrique du Sud n'accepteraient pas de faire des BRICS un concurrent du G7, surtout dans un contexte de tensions croissantes entre l'Occident, la Russie et la Chine. Pendant ce temps, les BRICS devenaient de plus en plus populaires parmi les pays en développement. À la veille de leur 15e sommet, le premier organisé en personne depuis la pandémie de COVID-19, 22 pays ont officiellement demandé à se joindre aux BRICS.

Le principal moteur de ce processus a probablement été le ressentiment croissant dans les pays du Sud à l'égard de la politique des pays développés. Le ministre indien des Affaires étrangères, Subrahmanyam Jaishankar, a exprimé ce ressentiment de la meilleure façon lors de son discours lors de la 17e édition du Fo-

rum de Bratislava en juin 2022, affirmant que l'Europe devait sortir de la mentalité selon laquelle les problèmes de l'Europe étaient les problèmes du monde, mais que les problèmes du monde n'étaient pas les problèmes de l'Europe. M. Jaishankar a mentionné l'Europe, mais beaucoup dans les pays du Sud utiliseraient le terme « Occident collectif » dans la même phrase. Elle répondait directement à la politique occidentale au début de la guerre en Ukraine, exigeant que chacun suive les sanctions contre la Russie, quelles que soient les implications pour leur économie.

Un autre moteur de l'attractivité croissante des BRICS a été la politique américaine consistant à utiliser le dollar américain, la monnaie de réserve mondiale, comme outil de coercition et de punition économiques. Les sanctions économiques imposées à la Russie, le gel ou la confiscation des avoirs russes à l'étranger et le recours intensif à des sanctions secondaires étaient des signes avant-coureurs pour beaucoup en dehors de l'Occident collectif qu'une trop grande dépendance à l'égard du dollar les rend vulnérables à la pression politique de Washington. Il n'est pas surprenant que de nombreux pays en développement aient fait leurs premiers pas vers l'utilisation des monnaies nationales dans le commerce bilatéral. La Russie et la Chine sont les précurseurs dans ce domaine, mais pas seulement. À la mi-août 2023, l'Inde et les Émirats arabes unis ont commencé à régler leurs échanges bilatéraux dans leurs monnaies locales, le principal raffineur indien effectuant des paiements en roupies pour un million de barils de pétrole en provenance de ce pays du Moyen-Orient. Cette transaction fait suite à une transaction impliquant la vente de 25 kg d'or d'un exportateur d'or des Émirats arabes unis à un acheteur en Inde pour environ 128,4 millions de roupies (1,54 million de dollars).

Avant le début du sommet des BRICS en Afrique du Sud, le principal sujet d'intérêt était la participation éventuelle du président russe Vladimir Poutine. Cette décision a été déclenchée par un mandat d'arrêt émis contre lui par la Cour pénale internationale (CPI) pour des crimes de guerre présumés en Ukraine.

En tant que signataire du Statut de

Suite à la page 6

Le Canada réprimandé par l'Azerbaïdjan pour ses propos sur l'Artsakh

Le ministère azerbaïdjanais des Affaires étrangères a affirmé que la ministre canadienne des Affaires étrangères, Mélanie Joly, a porté atteinte à la paix dans la région du Haut-Karabagh.

Le 19 août dernier, lors d'un discours au Centre communautaire arménien de Montréal, Mélanie Joly a déclaré envisager aborder la situation du Haut-Karabagh lors des prochains sommets organisés par le G20, le G7 et les Nations unies.

« La région, et en particulier les Arméniens, sont confrontés à une réelle menace en Artsakh », a déclaré Mélanie Joly. « Nous devons aborder cette question de l'Artsakh à chaque table diplomatique à laquelle nous avons accès ».

Dans un communiqué publié le 23 août, le ministère des Affaires étrangères d'Azerbaïdjan a affirmé que Mme Joly faisait des « déclarations unilatérales », notant que « de telles déclarations (du) Canada ne font rien pour servir la paix et la stabilité dans la région et sont inacceptables ».

Plus tôt ce mois-ci, le sénateur conservateur Leo Housakos a fait référence à la République d'Artsakh dans une lettre ouverte félicitant un homme politique pour son élection à la présidence de l'Assemblée nationale de la région séparatiste.

Le Canada prévoit envoyer deux responsables pour soutenir une mission de surveillance européenne visant à empêcher une autre guerre dans la région.

Des membres du Congrès US exigent l'ouverture du corridor de Latchine et demandent la fin de l'aide américaine à l'Azerbaïdjan

Des représentants des autorités fédérales, étatiques et municipales des États-Unis se sont joints au Conseil panarménien d'Amérique occidentale pour exiger l'ouverture immédiate du corridor de Latchine. Les congressistes Adam Schiff et Brad Sherman ont appelé l'administration présidentielle à priver l'Azerbaïdjan de l'aide américaine annuelle et à appliquer des sanctions en cas de violation des droits de l'homme. « Je suis aux côtés des 120 000 habitants de l'Artsakh et de la diaspora arménienne qui les défend. Le blocus illégal du corridor de Latchine par l'Azerbaïdjan doit cesser. Les États-Unis ont reconnu le génocide arménien et ont dit de ne plus jamais le faire. Nous devons faire plus que nous engager. Nous devons agir », a déclaré Adam Schiff.

« Nous assistons à une catastrophe humanitaire en Artsakh. Nous devons demander des comptes au régime Aliiev et mettre fin à l'assistance militaire américaine à l'Azerbaïdjan », a déclaré à son tour le représentant Sherman.

Envoi d'un convoi humanitaire français au Haut-Karabagh

À la demande du Conseil de coordination des organisations franco-arméniennes (CCAF), la maire de Paris, Anne Hidalgo, a lancé une initiative appelant les communautés régionales de France à organiser un convoi humanitaire vers le Haut-Karabagh assiégré depuis le 12 décembre 2022.

Le programme est financé par les régions Ile-de-France, Auvergne-Rhône-Alpes, Hauts-de-France, Occitanie, Pays de la Loire et Provence-Alpes-Côte d'Azur et de nombreuses villes du pays.

Anne Hidalgo, Xavier Bertrand, Bruno Retailleau, Jeanne Barseghian, ainsi que Patrick Karam et Michele Rubirola ont décidé d'accompagner physiquement ce convoi qui devrait atteindre le couloir de Latchine dans l'après-midi du 30 août.

La CCAF a également demandé aux autorités françaises et européennes de recourir à des mesures diplomatiques particulières pour que ce convoi de 10 camions transportant des marchandises essentielles franchisse le poste de contrôle fixé par l'Azerbaïdjan et atteigne sa destination.

L'idée d'envoyer un convoi humanitaire français a été annoncée pour la première fois par Laurent Wauquiez, président du Conseil régional Auvergne-Rhône-Alpes de France, à Erévan en mars dernier.

L'Iran soutient l'intégrité territoriale de l'Arménie

Mehdi Sobhani, ambassadeur d'Iran en Arménie, a déclaré, le 25 août à Erévan, soutenir l'intégrité territoriale et la souveraineté de l'Arménie, tout en ajoutant prendre des mesures à cet égard.

Selon M. Sobhani, l'Iran a une politique de principe visant à développer ses relations avec l'Arménie dans tous les domaines.

« L'une des orientations les plus importantes de notre politique est le développement des relations avec les pays voisins. L'Iran et l'Arménie n'ont eu aucun problème à aucun niveau ni dans aucun domaine. Quant à l'économie, nos échanges commerciaux annuels s'élèvent à 700 millions de dollars, mais les deux pays se sont fixé pour objectif de l'augmenter jusqu'à 3 milliards de dollars », a déclaré le diplomate iranien.

Imagine Dragons exhorté à annuler ses spectacles de Bakou et Tel Aviv

Le groupe pop américain Imagine Dragons a été invité à abandonner Bakou et Tel Aviv de sa tournée ce mois-ci, en raison de graves violations des droits de l'homme commises respectivement par les gouvernements azerbaïdjanais et israélien.

Dans une lettre signée par plusieurs personnalités, il est mentionné : « Imagine Dragons est devenu célèbre non seulement pour sa musique, mais aussi pour son engagement en faveur de l'inclusion et les droits de l'homme. Ils s'efforcent de « faire en sorte que les gens se sentent en sécurité ». Le programme de la prochaine tournée du groupe comprend cependant deux lieux qui défient ces principes louables. Nous espérons qu'Imagine Dragons annulera ses concerts à Bakou et à Tel Aviv et montrera que le groupe n'appuiera pas les graves violations des droits humains envers n'importe quelle communauté.

« Un ancien procureur en chef de la Cour pénale internationale a déclaré que le siège par l'Azerbaïdjan de l'importante population arménienne de la région du Haut-Karabagh pourrait constituer un crime contre l'humanité. De nombreux experts des droits de l'homme ont également condamné le siège qui a conduit à une grave crise humanitaire pour des dizaines de milliers d'Arméniens.

« Se produire à Bakou dans ces circonstances, quelle qu'en soit l'intention, ne peut qu'aider le gouvernement azerbaïdjanais à dissimuler ses crimes.

« Nous pensons qu'Imagine Dragons partage ces valeurs. Nous exhortons le groupe à les respecter en annulant les spectacles à Bakou et à Tel Aviv et en défendant constamment la sécurité et les droits humains de chacun. Les Palestiniens et les Arméniens, comme tout le monde, méritent de vivre dans la liberté, la dignité et la sécurité. Il n'est pas trop tard pour qu'Imagine Dragons fasse le bon choix. Ce serait une contribution significative à la liberté, à la justice et à l'égalité pour tous ».

L'expansion ...

Suite de la page 5

Rome, le traité régissant le tribunal de La Haye, l'Afrique du Sud a été obligée d'arrêter les personnes inculpées par la CPI. Le président Poutine n'a prononcé qu'un discours vidéo enregistré, tandis que le ministre russe des Affaires étrangères Sergueï Lavrov représentait la Russie au sommet.

Cependant, la principale nouvelle du sommet a été la décision d'élargir le nombre de membres des BRICS. L'Argentine, l'Égypte, l'Éthiopie, l'Iran, l'Arabie saoudite et les Émirats arabes unis

ont été invités à devenir membres des BRICS, leur adhésion prenant effet le 1er janvier 2024. Le président sud-africain a déclaré que les BRICS apprécieraient l'intérêt des autres pays dans la construction d'un partenariat et avait chargé les ministres des Affaires étrangères de développer davantage le modèle de pays partenaire des BRICS ainsi qu'une liste de pays partenaires potentiels et un rapport d'ici le prochain sommet.

Cette expansion permettra aux BRICS, une plus importante puissance économique, l'Arabie saoudite et les Émirats arabes unis étant parmi les plus importants exportateurs de pétrole. Dans le même temps, l'Iran possède l'une des

Une fiche d'information sur la menace de malnutrition et de famine en Artsakh

L'équipe du Défenseur des droits humains de l'Artsakh a publié, le 25 août dernier, une fiche d'information en anglais disponible sur Internet sur les problèmes liés à l'approvisionnement en pain de la population lors de la catastrophe humanitaire créée en Artsakh, les causes qui y ont conduit et la menace de malnutrition et de famine du public. Cette fiche est intitulée « The Bread Shortage in Artsakh has become acute ».

Des satellites azerbaïdjanais espionnent l'Arménie

L'Azerbaïdjan a en effet confirmé utiliser des satellites pour espionner l'Arménie. Le « Rapport sur la surveillance spatiale des mines extractives en République d'Arménie » était consacré aux résultats d'activités similaires dans le secteur minier. Selon les résultats de ce rapport, « l'industrie minière arménienne, où les normes environnementales ne sont pas respectées, cause de graves dommages à l'environnement ».

« Environ 70% des ressources en eau de surface de l'Azerbaïdjan sont formées dans les pays voisins par les flux d'eau transfrontaliers. L'Arménie étant géographiquement située dans le bassin des rivières qui traversent l'Azerbaïdjan, toute activité minière menée sur son territoire a certainement un impact sur notre écologie. L'Arménie, en tant que membre de la Convention d'Espoo, devrait procéder à des consultations sur toute activité menée sur son territoire et, dans de nombreux cas, obtenir le consentement de l'Azerbaïdjan », ajoute le rapport. La Convention d'Espoo est une convention sur l'évaluation de l'impact sur l'environnement dans les contextes « transfrontaliers ».

L'Azerbaïdjan, cependant, semble avoir oublié qu'il n'y a que deux participants à la Convention d'Espoo dans la région, le deuxième étant l'Azerbaïdjan lui-même. En d'autres termes, en exigeant des comptes de l'Arménie, l'Azerbaïdjan devrait être prêt à prendre des contre-mesures et à rendre compte à l'Arménie de toutes les entreprises qui intéressent la partie arménienne.

plus grandes réserves de gaz naturel au monde. L'adhésion de l'Iran est assez intéressante, compte tenu des tensions persistantes entre l'Iran et les États-Unis, les deux parties n'ayant pas réussi à rétablir l'accord nucléaire de 2015. Cela ajoutera des sentiments anti-occidentaux au sein des BRICS, tandis que le groupe pourrait devenir une nouvelle plate-forme pour l'engagement diplomatique de l'Arabie Saoudite – l'Iran après la Chine – un accord négocié pour rétablir les relations.

Les BRICS+, avec leurs 11 membres et leur expansion ultérieure, ont un solide potentiel pour devenir un nouveau centre de gravitation économique parallèlement au G7. Le ciment essentiel entre les

membres des BRICS sera probablement les relations économiques plutôt que la rivalité géopolitique avec l'Occident. Ni l'Inde, ni le Brésil, l'Argentine et les Émirats arabes unis ne souhaitent promouvoir un programme anti-occidental, mais ils souhaitent diminuer leur dépendance économique à l'égard des États-Unis et du dollar américain. Il y a donc de fortes chances que le 15e sommet des BRICS demeure dans l'histoire comme le début de l'émergence d'un nouvel ordre économique multipolaire, avec moins de dépendance à l'égard de l'Occident collectif et du dollar américain comme monnaie de réserve mondiale.

Traduction N.P.

ABAKA

ENGLISH SECTION

MONDAY SEPTEMBER 4, 2023

US can help ease the humanitarian crisis in Nagorno-Karabakh

By Ardem Patapoutian and Vicken Cheterian published in *The Armenian Mirror-Spectator*

We are both Armenians born in Beirut who met some 50 years ago in kindergarten. We grew up in war-torn Lebanon, embedded in a bubble of Armenian language, school, and culture. We immigrated to the West (the United States and Switzerland), built careers as a scientist and a lecturer/columnist, and managed to stay in touch. The last time we saw each other was last summer in Armenia. We fondly remember sitting together in a loud jazz club in Yerevan, Armenia's capital, entertained by the proprietor who presented us with a 15-year-old Armenian brandy from Nagorno-Karabakh, a disputed enclave to the east of Armenia mainly populated by Armenians. We were there because the government of Armenia was celebrating

Prof. Ardem Patapoutian

TB2 attack drones — that pulverized Armenian defenses, while Turkish generals overlooked Azerbaijani military operations. Armenia is left alone against this powerful alliance.

Russia, which on paper has a security alliance with Armenia, has been preoccupied with its war in Ukraine or unwilling to intervene.

Armenia, a democratic nation with a thriving technology sector, finds itself in a region largely dominated by autocratic regimes. We have been heartened to see the international support for Ukraine, another democratic nation that has also endured a neighbor's aggression. However, we also feel a sense of abandonment as our Western friends have given scant attention to the plight of our compatriots. Our concerns extend beyond Nagorno-Karabakh and its population; even the existence of the fragile state of Armenia seems to be threatened by its hostile neighbors.

Nevertheless, our states, particularly the United States, have the power to alleviate this suffering. In the early 1990s, during the First Nagorno-Karabakh War, when Azerbaijan imposed a crippling blockade against Armenia, the United States adopted Section 907 of Freedom Support Act that banned any US government aid to Azerbaijan. A clear message is necessary to stop Azerbaijan and put Aliyev on notice that the country's oil exports and bank accounts could be sanctioned if he persists in his crimes against humanity. We urge the US and European governments to respond effectively and efficiently. The United States should lead the democratic world by threatening severe sanctions against Azerbaijan's hydrocarbon exports, and by freezing its bank accounts if it continues its blockade. An emergency airlift like in the times of the Berlin Wall is another step to be considered. The UN Security Council is one arena where multilateralism and international law can be put into a new test. At this stage of global geopolitical upheaval and reshuffling of alliances, the survival of a small democracy in the Caucasus very much depends on whether

Cont'd on page 8

Vicken Cheterian (Berge Arabian photo)

one of us winning the Nobel Prize in Medicine, a first for an Armenian. A few months later, on Dec. 12, 2022, Azerbaijan imposed a blockade on Nagorno-Karabakh. The painful disconnect between the Europe-like scenes in the capital, the celebration of scientific discovery, and the struggles of the persecuted population in Nagorno-Karabakh have become urgent anguishes we share today.

Azerbaijani military personnel regularly open fire on agricultural workers, effectively prohibiting them from cultivating their own food; the intent seems clear: to slowly starve them into submission. We, the diaspora Armenians, are anxiously watching the unfolding of this humanitarian crisis that seeks to force Armenians from their ancestral lands. Armenians experienced genocide at the hands of the Ottoman Turks in the early 20th century, a horror that feels all too familiar to us now.

The Armenian presence in the Caucasus is challenged by Azerbaijan, a state with a population several times larger than Armenia. Caspian oil has permitted Azerbaijani rulers to invest heavily in military equipment.

Moreover, Azerbaijan has the unconditional support of Turkey, which provides political and military aid to Azerbaijan. During the Second Nagorno-Karabakh War in 2020, it was Turkish aviation — including US-made F-16s and Bayraktar

Pashinyan, Macron discuss deepening humanitarian crisis in Nagorno Karabakh

Prime Minister Nikol Pashinyan had a telephone conversation with French President Emmanuel Macron.

The interlocutors referred to the current situation in the region.

Prime Minister Nikol Pashinyan emphasized the deepening of the humanitarian crisis in Nagorno-Karabakh as a result of the illegal blocking of the Lachin Corridor by Azerbaijan, as well as the need to take steps to overcome and solve it.

The interlocutors emphasized the importance of consistent efforts to ensure stability and peace in the region.

Canadian Senator Leo Housakos calls out West for 'shameful' inaction amid Azeri blockade of Nagorno-Karabakh

Canadian Senator Leo Housakos has called out the West for "twiddling its thumbs" while Armenians in Nagorno-Karabakh are "trapped in desperate circumstances by Azerbaijani dictator Ilham Aliyev."

"Over 120,000 ethnic Armenians are trapped in desperate circumstances by Azerbaijani dictator Ilham Aliyev whilst the West twiddles its thumbs and gives him a wink. This is shameful!" Housakos, a former Speaker of the Canadian Senate, said in a post on X.

He shared an article by Paul Brian titled "The crisis we ignore" calling on the international community to step in immediately and put on pressure to get the Lachin corridor open again.

Armenia-US Defense cooperation discussed in Yerevan

Armenian Defense Minister Suren Papikyan received U.S. Chargé d'Affaires in Armenia Mr. William (Chip) Laitinen, and the newly appointed Defense Attaché, Colonel Kevin Steele.

The Minister of Defence congratulated Colonel Kevin Steele on the occasion of commencing the mission in Armenia and wished fruitful cooperation.

A range of topics related to the current status of the Armenia-US Defense Cooperation and its development prospects, as well as regional security, were discussed.

Armenian, Indian officials discuss possibility of cooperation in space industry

Armen Grigoryan, Secretary of the Council of Ministers, during his working visit to India, met with Ajit Doval, the National Security Adviser of the Prime Minister of India.

The Secretary of the Security Council congratulated the Indian official on the successful landing of the Chandrayaan 3 mission on the

Cont'd on page 8

Every third death in Nagorno-Karabakh is caused by malnutrition amid blockade

Nagorno-Karabakh (Artsakh) does not negotiate the opening of any road other than the Lachin Corridor, President Arayik Harutyunyan has said.

Addressing demonstrators outside the parliament building in Stepanakert, the Nagorno-Karabakh President said that malnutrition is now the cause of every third death amid the ongoing Azeri blockade.

The demonstrators had gathered after Azeri border guards kidnapped three residents of Nagorno-Karabakh in Lachin Corridor.

"Famine, widespread shortages, pregnant women are suffering miscarriages as a result of this situation. We've come to this situation because we had faith in everyone, the major powers, the UN," Harutyunyan said.

He added that he held an emergency meeting for 6 hours Monday evening with political forces but they did not reach any joint decision. Harutyunyan said as president he has a duty to make a decision, which nevertheless could not get public approval.

"We must solve our food problem, the humanitarian problem in a very short period of time, within a few days," Harutyunyan said. This comment sparked an angry reaction by the crowd, who said that they are fighting for their right to live in their homeland and build a future, and not for food.

"We are alone. We don't have friends or support. We will resolve all problems together," Harutyunyan responded.

He said that they are not discussing the opening of any other roads except the Lachin Corridor.

"Regardless of anything the issue of the road must be resolved. We were waiting so far, we had faith, we believed Putin, we believed Biden, we believed Macron and the government of Armenia...but we are left as hostages," Harutyunyan said, vowing to resolve the humanitarian issue soon.

Azerbaijan MFA scolds France FM

The spokesperson for the Ministry of Foreign Affairs of Azerbaijan (MFA), Aykhan Hajizada, said that the statements by Catherine Colonna, the Minister for Europe and Foreign Affairs of France, "show a one-sided pro-Armenian position and do not serve peace and stability in the region; they are unacceptable."

Continuing Azerbaijan's policy of denying the severe consequences of its ongoing blockade of Nagorno-Karabakh, the Azerbaijan MFA spokesperson claimed that "the Republic of Azerbaijan is making efforts, within the framework of national legislation, to reintegrate the Armenian residents living in the Karabakh region into the political, social, and economic spheres of our country, and it is absolutely wrong to obstruct this efforts and to declare that as if a policy is being pursued [by Azerbaijan] to remove Armenian residents from the region."

"Once again, we call on the French side to put an end to such inflammatory and provocative statements," Hajizada added.

US can ...

Cont'd From page 7

Western states decide to act instead of expressing their "concern" while watching this humanitarian crisis unfold in slowmotion from afar.

(Ardem Patapoutian is professor of neuroscience at Scripps Research and a 2021 Nobel Prize laureate in medicine. Vicken Cheterian, a lecturer in history and international relations at the University of Geneva, is author of Open Wounds: Armenians, Turks and a Century of Genocide. This commentary originally appeared in the Boston Globe on August 16.)

The strategy of provoking mass exodus of Armenians from Nagorno-Karabakh immoral, French FM says

The strategy of suffocation which aims to provoke a mass exodus of Armenians from Nagorno-Karabakh is illegal, as the ICJ has established, French Foreign Minister Catherine Colonna said at a meeting with Ambassadors in Paris.

"It is also amoral," she added.

"We are thus mobilizing to enable the emergence of the conditions for a just and lasting peace between Armenia and Azerbaijan, allowing a delimitation of the borders between the two countries and offering the population of Nagorno-Karabakh the possibility of living there, respecting their rights, their culture and their history," Minister Colonna said.

Addressing the Ambassadors on Monday, French President Emmanuel Macron promised "a diplomatic initiative" to try to lift the blockade by Azerbaijan of the Lachin corridor, the only road linking Armenia to the Nagorno-Karabakh.

"I will have the opportunity to discuss the issue this week with Armenian Prime Minister Nikol Pashinian and Azerbaijan President Ilham Aliyev," Macron said at a meeting with French Ambassadors at the Élysée.

"We will demand full respect for the Lachin Humanitarian Corridor and we will again take a diplomatic initiative in this direction internationally to increase the pressure," the French President said.

Red Cross visits 3 Karabakh students detained in Azerbaijan

Representatives of the International Committee of the Red Cross (ICRC) visited the three students-football players from Artsakh (Nagorno-Karabakh) who are being held in Azerbaijan. This was reported by Zara Amatuni, Communication and Prevention Program Manager of the ICRC Armenia office,

"The three young men detained on August 28 were visited by representatives of our organization in Baku on August 30 and 31," Amatuni said, adding that they were given the opportunity to contact their relatives.

The Azerbaijani side on Monday abducted Alen Sargsyan, 22, while traveling from Artsakh to Armenia, and accompanied by Russian peacekeepers. Later it became known that two other young men, Vahe Hovsepyan and Levon Grigoryan, also had not crossed the illegal Azerbaijani checkpoint on the Lachin corridor, and it was not possible to establish contact with them. These three young men are university students, and they were coming to Armenia to study.

The Azerbaijani side stated that these young men were detained "for disrespecting the flag of Azerbaijan in the past."

They were charged under two counts.

Armenian Indian ...

Cont'd From page 7

moon. The implementation of possible joint programs in the field of space industry was discussed.

The parties referred to issues related to regional security developments, within the framework of which Armen Grigoryan presented the humanitarian crisis of Nagorno Karabakh and highlighted the importance of the international community's involvement in overcoming it.

The interlocutors commended the development of Armenian-Indian bilateral relations and discussed the prospects of developing relations in a number of fields.

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

Աւետարանի «Յայտնութեան» Գիրքէն

Տարոյս Օգոստոս ամսուն, ամարտեցաւ տարեշրջանիս հոգեւոր դասընթացքներու դասախօսական շարքը, որոնցմէ մէկը Նոր Կտակարանի ուսումնասիրութիւնն էր, ընդգրկելով գիտնականներու փիլիսոփայական վերլուծումներու ընթերցումը, համեմատելու զայն մեր այսօրուայ կեանքին հետ:

Շեռաքրքրական էր Յովհաննէս Աւետարանիչի Յայտնութեան (յունարէնով «Ապոկալիպսիս») գիրքը (Նոր Կտակարանի վերջին գիրքը): Յովհաննէս Առաքեալը զայն գրած է Հռոմէական կայսրութեան մէջ քրիստոնէութեան դէմ եղած հալածանքներու ժամանակ իր քսորավայր Պատմոս կղզիին մէջ: Ժամանակակից մասնագէտները, գիրքին որպէս հեղինակ՝ կը բնորոշեն «Յովհաննէս Պատմոսացին»: Ըստ ամենայնիւ աղբիւրներու գիրքը գրուած է Դոմիտիանոս կայսրի օրօք մեր թուականով 81-96-ին: 3-րդ դարուն Աղեքսանդրիայի եպիսկոպոս Դիոնիսիոսը կու գայ ըսելու, որ գիրքը գրուած է Յովհաննէս Աագ անունով անձի մը կողմէ: Այստեղ կան նաեւ հակասական միտքեր, որոնք մեզ կը յուշեն, որ տուեալ գիրքը միայն մէկ անձի մը հեղինակութիւնը չէ, ուր կ'ընդգրկէ երեք տեսակի գրական ոճեր՝ նամակագրական (ընթերցումածական), յայտնութեանական եւ մարգարէական:

Գիրքի բովանդակութիւնը տեսիլքներու ու յայտնութիւններու խորհրդաւոր շարք մըն է, ուր Աստուած Քրիստոսի միջոցով պարտութեան մատնելու է իր թշնամիներուն: Յայտնութեան գիրքին մէջ Բաբելոնն այն աշխարհն է, որ ապրտամբած է Աստուծոյ դէմ, եւ Երուսաղէմը կործանելով՝ ժողովուրդը գերի է ինկած: Այս մասին Յովհաննէս Առաքեալը նկարագրած է «Աստուծոյ բարկութեան եօթը անօթներու» տեսիլքը, որոնք եօթը հրեշտակներու ձեռքով կը թափուին երկրի վրայ քանդելով հզօր Բաբելոնը: * Ահա թէ ուրկէ կու գայ Սիամանթոյի «Ափ մը մոխիր բանաստեղծութեան գաղափարը: Սա ինքնին փաստ է, որ բանաստեղծը ուսումնասիրած պիտի ըլլար Աստուածաշունչը: Սիամանթոս ոչ թէ զուգահեռ անցուցած է իր ծննդավայր Ակն քաղաքը Բաբելոնին հետ, այլ խորհրդանշական կերպարի միջոցով նկարագրած է իր հայրենի քաղաքի կործանումը, այլ խօսքով՝ ազգի մը բնաջնջումը: Հաւանական է, որ շատ մը բանաստեղծներ իրենք եւս ազդեցութիւն են կրած Աւետարանէն, սակայն անոնք տակաւին մեզի կը մասնանայտ...:

*Տէն Յայտնութիւն Յովհաննէս Առաքեալին Գլուխ՝ 16, 17 եւ 18ը:

Սամուէլ Քեօշկերեան

ՄԱՐԻԱ ԶԱԽԱՐՈՎԱ. «ԼԱԶԻՆԻ ՄԻԶԱՆՑՔԻՆ ՄԷՋ ԱՏԵՂԾՈՒՄԸ ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՂՄԵ ԱՏՐՊԵՅՃԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԱՄԲՈՂԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՃԱՆԱԶՄԱՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔ Է»

Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան բանբեր Մարիա Զախարովա յայտնած է. «Կ'ուզեմ յիշեցնել, որ Լաչինի միջանցքին մէջ ստեղծուած կացութիւնը հետեանք է Հայաստանի կողմէ Ատրպէյճանի տարածքային ամբողջականութեան ճանաչման»:

ԼՈՅՍ ...

Շար. - էջ 4 - Էն

Ներն ու ստեղծագործողի խառնուածքը, անոր հզօր տաղանդը իր ձեւաւորումը ստացաւ ռուսական կոմպոզիտորական առաջադէմ դպրոցի սկզբունքներու ներքոյ: Այդ սկզբունքներով ուրուագծուեցաւ այն ճանապարհը, որով ժողովուրդի ակունքներէն ծնած, կեցութեան խորհուրդը ներառած Արամ Խաչատուրեանի արուեստը աշխարհին ներկայացուց մեր ժամանակի հայ երաժշտական միտքի ուժը: Ան ստացաւ այն ժամանակուայ արուեստագետի համար սահմանուած բոլոր բարձրագոյն կոչումներն ու պարգէները, ընտրուեցաւ Հռոմի Սանթա Չելիլիա քաղաքի երաժշտական ակադեմիայի պատուաւոր անդամի կոչում: ԳԴՅ գեղարուեստի ակադեմիայի պատուաւոր փոքէսօր:

Արտասահմանեան երկիրներէն առաջինը Անգլիան դիտեց Ա. Խաչատուրեանի «Սպարտակ» պալէն, ուր հոն ցուցադրուեցաւ 1969 թուականին: Ան նորովի կերտեց հանրայայտ հերոսին՝ Սպարտակին: Այս ներկայացումը 19 տարիներ շարունակ ծափահարուած է տասնեակ երկիրներու մէջ, տեսագրուած է հեռուստատեսութեամբ, նկարահանուած է կինօ ժապաւէնի վրայ:

Ա. Խաչատուրեանին մեծարած են նաեւ արտասահմանեան երկիրներ շրջագայելու ու հանդէս գալու հեղինակային համերգներով:

Ան շրջագայած է Եւրոպայի քան երեսուն երկիրներ՝ Միացեալ Նահանգներ, Ֆրանսա, Անգլիա, Գերմանիա, Աւստրիա, Իտալիա, Վատիկան, Պարսկաստան, Պելճիքա, Պուլկարիա, Ռումանիա, Լիբանան, Հունգարիա, Չեքոսլովակիա, Հարավսլաւիա, Ֆինլանտա, Շուեդ, Զուիցերիա, Նորվեգիա, Մեքսիկա եւ այլուր... արժանանալով պատուոյ շքանշաններու: Իր երգերը սիրալիք ընդունելութիւն գտան հայ եւ օտար հասարակութեան կողմէ:

Խաչատուրեանը իր մէջ կը կրէր մեծ հոգի, մեծ հոգի, մեծ կեանք, քանի որ նոյն ժամանակ ան կարծես չէր գիտակցեր իր մեծութիւնը եւ անով ալ առաւել եւս հետաքրքիր ու հմայիչ կը դառնար:

Ան ստացաւ Սովետական արուեստագետի համար սահմանուած բոլոր բարձրագոյն կոչումներն ու պարգէները:

«Նման մեծատաղանդ մարդիկ ամէն օր չէ որ կը ծնին այս հողագնդի վրայ: Ահա ինչու ապագայ սերունդները նախանձելու են մեզ. որ մեզ հետ է ապրել եւ մեր դարաշրջանում է ստեղծագործել Արամ Խաչատուրեանը» Վ. Համբարձումեան:

1978 թ. Մայիսի 1-ին 74 տարեկան հասակին Մոսկուայի մէջ իր մահկանացուն կնքեց Արամ Իլիչի Խաչատուրեանը:

Երեանի մէջ Ա. Խաչատուրեանի տուն թանգարանի հարեանութեամբ ստեղծուած է Ա. Խաչատուրեանի տուն թանգարանը: Թանգարանի գլխաւոր գոյքամատենին մէջ խնամքով գրի է առնուած 4000-է անէլի հասնող բազմազան նիւթերը, որոնք կը պատկանին Խաչատուրեանի բեղուն ու իմաստալից կեանքի ստեղծագործութեան էջերուն: Հոն հաւաքուած բազմազան նիւթերը մեր առջեւ կը պատկերեն հայ ժողովուրդի ամենասիրուած ու նշանաւոր գաւակներէն մէկի պայծառ կերպարը:

Արամ Իլիչի Խաչատուրեանը ամփոփուած է Երեանի Կոմիտասի անուան զբօսայգիի քաղաքային պանթեոնին մէջ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ...

Շար. - էջ 1 - Էն

Նազար եւ Արտեմիս Նազարեան ամուլը եղած է նաեւ մեծագոյն քաջալերողներէն եւ հաւատացողներէն ամենապահ Ռ.Ա.Կ.-եան, եւ Թեքեան Մշակութային Միութեան ազգանուէր գործունէութեանց:

Նազար եւ Արտեմիս նաեւ առատաձեռնօրէն զօրավիզ դարձած են Հայաստանի, Արցախի եւ Զախարի մէջ առողջապահական ծրագիրներու ինչպէս ստեղծումովը հիւանդանոցներու եւ «Լեւոն եւ Գլոտիա» ultrasound կեդրոնին: Նոյնպէս իրենց նուիրատուութեամբ է որ Երեանի մէջ 2015 թուին կառուցուեցաւ 5000 քմ. տարածութեամբ Հ.Բ.Մ.-եան շքեղ կեդրոնը:

Նազար Նազարեան որպէս հաւատացեալ բացառիկ սեր ունէր հանդէպ Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցոյ: 1969 թուին ան հովանաւորներէն մէկն էր Նիւ-Եորքի Ս. Վարդան Մայր Տաճարի կառուցման ժամանակ:

Գլխաւոր նուիրատու եւ հովանաւորներէն եղած է Թէնէֆլայի Ս. Թովմաս Եկեղեցոյ եւ Ս. Ներսէս հայկական ճեմարանին: Ան նաեւ գլխաւոր նուիրատուներէն է Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի շինարարական ծրագիրներուն: Ան արժանացած է Մայր Աթոռի բարձրագոյն պարգէներուն:

Նազարեանները հիմնած են նաեւ կրթաթոշակներ տարբեր համալսարաններու մէջ հայագիտական ծրագիրներու հետեւող ուսանողներու որպէս օժանդակութիւն:

Մէկ խօսքով ազգային բարերարներու շարքին Նազար Նազարեան անկասկած կը գրաւէ եզակի տեղ մը:

ԱՊՐԱԳԱՅ
ՀԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

Օրհնութեամբ՝ դանատաւայոց առաջնորդ
գերշ. Տ. Աբգար եպիս. Յովակիմեանի

Հովանաւորութեամբ՝
Գանատայի մօտ ՀՀ-ի լիազօր
և արտակարգ դեսպան
տիկ. Անահիտ Յարութիւնեանի

Գեղարուեստական ղեկավար՝
Սամուէլ Քեօշկերեան

Մանակցութեամբ՝
Quatuor Rhapsodie ջութակի
Nayiri Piloyan: Alto
Amélie Lamontagne: violon
Ana Drobac: violon
Caroline Richard: Violoncelle

և Սօփրանօ Սաշա Հիւնեանի

**Հանդիսաւոր
Նշում**

«ԱՊՐԱԳԱՅ» ՀԱՐԱԹԱԹԵՐԹԻ
48-ՐԴ ՏԱՐԵՒԱՐՁԻ

Երաժշտական աննախադէպ երեկոյ նուիրուած՝
հանճարեղ երգահան - խմբավար

**Արամ
Խաչատրուբեանի**

Ճննդեան 120 ամեակին

Հարաւ, 4 Նոյեմբեր 2023
և ժամը 8:00-ին

Թեքեան Մշակ. Միութեան Յ. և Ս. Արզումանեան սրահին մէջ

825 Rue Manoogian, St-Laurent, H4N 1Z5
(514) 747-6680

19 DAYS
MARCH 16 TO APRIL 3RD 2024

**EASTER TOUR
TO EGYPT**

Cairo, Alexandria, Aswan, Abu Simbel, Luxor, Hurghada

LIMITED SPACE
\$US 3475*
(land cost + 2 interior flights)

Early booking rebate* (\$US100)

For participants paying deposit
of \$US 750 the latest on September 1st

DETAILS TO FOLLOW
Open to all from anywhere in the world

Tekeyan center (514) 747-6680
Kayané (514) 983-4759
Nora (438) 889-4743

Tekeyan Cultural Association

SPONSOR A TEACHER 2023

in Armenia and five villages in Artsakh

Since its inception in 2001, the TCA Sponsor a Teacher program has raised \$828,060 and reached out to 7,253 teachers and school staff in Armenia and Artsakh.

Yes, I want to sponsor teachers in Armenia and Artsakh to continue helping them educate the children, our future leaders. I would like to have the teacher's name and address.

\$200 \$400 \$600 other _____

Name _____

Address _____

City _____ State _____ Zip _____

Email _____

Make check payable to: Tekeyan Cultural Association
Memo: Sponsor a Teacher
Mail your check to:
TCA Sponsor a Teacher
5326 Val Verde, Houston, TX 77056

YOUR DONATION IS TAX DEDUCTIBLE